

Sesijas dokuments

B9-0066/2023

16.1.2023

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu,

saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. punktu

par ES reakciju uz notiekošajiem protestiem un nāvessodiem Irānā
(2023/2511(RSP))

*Ernest Urtasun, Hannah Neumann, Jordi Solé, Rosa D'Amato, Francisco
Guerreiro, Ignazio Corrao, Alviina Alametsä, Claude Gruffat, Anna
Cavazzini, Tineke Strik, Mounir Satouri, Katrin Langensiepen, Markéta
Gregorová, Yannick Jadot, Gwendoline Delbos-Corfield, Jakop G. Dalunde,
Alice Bah Kuhnke*

Verts/ALE grupas vārdā

B9-0066/2023

**Eiropas Parlamenta rezolūcija par ES reakciju uz notiekošajiem protestiem un nāvessodiem Irānā
(2023/2511(RSP))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Irānu,
 - ņemot vērā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) runaspersonas 2023. gada 7. janvāra paziņojumu par nesēnākajiem nāvessodiem Irānā,
 - ņemot vērā Padomes 2022. gada 14. novembra secinājumus par sievietēm, mieru un drošību, Padomes 2022. gada 12. decembra secinājumus un tajos ietvertos papildu ierobežojošos pasākumus, kā arī Padomes 2022. gada 15. decembra secinājumus,
 - ņemot vērā Savienības augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2022. gada 25. septembra deklarāciju Eiropas Savienības vārdā un EĀDD runaspersonas 2022. gada 19. septembra paziņojumu par *Mahsa Amini* nāvi,
 - ņemot vērā ES 2008. gada 8. decembra pamatnostādnes saistībā ar vardarbību pret sievietēm un meitenēm un jebkādas pret viņām vērstas diskriminācijas apkarošanu,
 - ņemot vērā Saharova balvas par domas brīvību piešķiršanu irāņiem *Nasrin Sotoudeh* un *Jafar Panahi* 2012. gadā,
 - ņemot vērā ANO augstā komisāra cilvēktiesību jautājumos 2022. gada 10. janvāra paziņojumu,
 - ņemot vērā ANO īpašā referenta jautājumos 2022. gada 26. oktobra paziņojumu par faktisko pārskatatbildību par nāvi nesētajos protestos un 2022. gada 22. septembra paziņojumu par cilvēktiesību stāvokli Irānas Islāma Republikā, kur prasīts saukt pie atbildības par *Mahsa Amini* nāvi un aicināts izbeigt vardarbību pret sievietēm,
 - ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2022. gada 24. decembra rezolūciju S35/1, kurā nolemts izveidot neatkarīgu starptautisku faktu vākšanas misiju attiecībā uz Irānas Islāma Republiku,
 - ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (*ICCPR*),
 - ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā Irānas kurdu sievietes *Jina Mahsa Amini* nāve 2022. gada septembrī pēc tam, kad tā dēvētā tikumības policija viņu apcietināja un nežēlīgi izturējās, izraisīja valsts mēroga protestus, kurus vadīja sievietes, pieprasot atbildību par *Amini* nāvi un prasot izbeigt vardarbību un diskrimināciju pret sievietēm Irānā;

- B. tā kā šīs demonstrācijas ir izvērkušās par visas Irānas mēroga protesta kustību, kas prasa tālejošas pārmaiņas, un protestētāji pieprasa Irānas Islāma Republikas sabrukumu;
- C. tā kā Irānas vadības un drošības spēku, jo īpaši Islāma revolucionāro gvardu korpusa (*IRGC*) un *Basij* paramilitāro spēku, reakcija ir bijusi ļoti vardarbīga vēršanās pret demonstrantiem un protestētājiem, nesamērīgi vēršoties pret apspiestām minoritāšu grupām, piemēram, beludžiem un kurdiem; tā kā Irānas amatpersonas izmanto dzimumbalstītu un seksuālu vardarbību pret sievietēm un meitenēm; tā kā saskaņā ar organizācijas *Amnesty International* sniegto informāciju Irānas drošības spēki pretlikumīgi un apzināti izmanto īstu munīciju, aizliegtas skrotis un citas metāla granulas tiešā tēmējumā pret protestētājiem, kā arī izmanto asaru gāzi, ūdensmetējus un piekaušanu ar stekiem, lai izkliedētu un iebiedētu protestētājus;
- D. tā kā saskaņā ar cilvēktiesību grupu sniegto informāciju Irānas drošības spēki ir nogalinājuši simtiem miermīlīgu protestētāju; tā kā saskaņā ar organizācijas *Human Rights Watch* sniegto informāciju tūkstošiem protestētāju ir arestēti; tā kā tūkstošiem protestētāju ir oficiāli apsūdzēti un notiesāti fiktīvos tiesas procesos un simtiem no viņiem ir piespriests nāvessods; tā kā fiziska vai psiholoģiska spīdzināšana ir izmantota, lai piespiestu aizturētos paust “atzīšanos”, kas tiek pārraidīta Irānas valsts televīzijā;
- E. tā kā 2022. gada novembrī 227 no 290 Irānas parlamenta deputātiem pieņēma paziņojumu tiesu iestādēm, pieprasot “izlēmīgu rīcību” pret protestētājiem;
- F. tā kā 2022. gada decembrī Irānas režīms sāka izpildīt nāvessodu protestētājiem; tā kā 2022. gada 8. decembrī 23 gadus vecajam protestētājam *Mohsen Shekari* tika izpildīts nāvessods; tā kā 2022. gada 12. decembrī 23 gadus vecajam *Majidreza Rahnavard* tika publiski izpildīts nāvessods; tā kā 2023. gada 7. janvārī Irāna pakāra 22 gadus vecos *Mohammad Mehdi Karami* un *Seyyed Mohammad Hosseini*; tā kā šīs četras personas pēc paātrinātiem tiesas procesiem, kas neatbilda minimālajām garantijām par taisnīgu tiesu un pienācīgu procesu, tika pakārtas par iesaistīšanos miermīlīgajos protestos; tā kā saskaņā ar organizācijas *Amnesty International* sniegto informāciju Irānas varas iestādes pašlaik cenšas piespriest nāvessodu vēl vismaz 26 personām;
- G. tā kā Irānas aktieri, mūziķi, sportisti un citas slavenības ir publiski atbalstījušas protestus pret klerikālo iekārtu; tā kā 2022. gada decembrī Irānas varas iestādes apcietināja Irānas aktrisi *Taraneh Alidoosti* pēc tam, kad viņa kritizēja to, ka valsts ir piemērojusi nāvessodu protestētājiem; tā kā 2023. gada janvārī viņa tika atbrīvota pret galvojumu;
- H. tā kā ANO Cilvēktiesību padome 2022. gada 24. novembrī nobalsoja par neatkarīgas starptautiskas faktu vākšanas misijas nosūtīšanu uz Irānas Islāma Republiku;
- I. tā kā, reaģējot uz masveida opozīciju valdībai un protestiem, Irānas režīms noteica plašu interneta atslēgšanu, kas radikāli ierobežoja visu digitālo saziņu valstī; tā kā digitālo tiesību grupu konsorcijs ir pierādījis, ka Irānas valdība izmanto arvien plašāku tehnisko spēju klāstu, lai iedzīvotājiem būtu grūtāk apiet digitālos ierobežojumus;
- J. tā kā *Jina Mahsa Amini* nogalināšana liecina par pašreizējo cilvēktiesību krīzi un strukturālo ar dzimumu saistīto vardarbību pret sievietēm Irānā, ko uztur Irānas valdības un tās drošības aparāta sistēmiskā nesodāmība, kas ir ļāvusi plaši izmantot spīdzināšanu,

- kā arī nāvēssoda izpildi bez tiesas sprieduma un citas prettiesiskas nogalināšanas;
- K. tā kā pēdējos gados daudzas cilvēktiesību aizstāves ir arestētas, notiesātas un ieslodzītas par to, ka viņas ilgstoši un miermīlīgi darbojas, lai veicinātu sieviešu cilvēktiesību ievērošanu;
- L. tā kā ES ir noteikusi ierobežojošus pasākumus, reaģējot uz cilvēktiesību pārkāpumiem, piemēram, aktīvu iesaldēšanu un vīzu izsniegšanas aizliegumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām, kas ir atbildīgas par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem, kā arī aizliegumu uz Irānu eksportēt aprīkojumu, ko varētu izmantot iekšējām represijām, un eksportēt telekomunikāciju uzraudzības aprīkojumu;
- M. tā kā Padomes 2022. gada novembra un decembra secinājumos ES noteica ierobežojošus pasākumus pret 60 personām un astoņām struktūrām Irānā, kuras ir atbildīgas par *Jina Mahsa Amini* nāvi un Irānas protestētāju nežēlīgo apspiešanu;
- N. tā kā, reaģējot uz Irānas sankcijām pret Eiropas Parlamenta deputātiem, Eiropas Parlaments 2022. gada novembrī nolēma, ka tā delegācijas un komitejas turpmāk nesadarbosies ar Irānas iestādēm,
1. pauž pilnīgu solidaritāti ar Irānas tautu un miermīlīgo protestu kustību visā valstī, kas pauž savu nostāju pret sieviešu un visu atšķirīgo viedokļu cilvēku sistemātisko apspiešanu un pret valdību, kas brutāli vērsas pret politiskas pretestības iedīgļiem, padara nāvēssodu par ieroci savu iedzīvotāju aplūsināšanai un diskriminē etniskās grupas un reliģiskās minoritātes; uzskata, ka protesti ir izpausme Irānas tautas milzīgai neapmierinātībai ar dziļi korumpētu valdību un vardarbīgu, teokrātisku un slepenības pilnu valsti;
 2. visstingrākajā veidā nosoda Irānas “tikumības policijas” īstenoto vardarbīgo apcietināšanu, ļaunprātīgu izmantošanu un sliktu izturēšanos pret *Jina Mahsa Amini*, kā rezultātā viņa gāja bojā; nosoda Irānas varas iestāžu nespēju pienācīgi izmeklēt *Jina Mahsa Amini* nāves apstākļus un saukt vainīgos pie atbildības par viņas nogalināšanu;
 3. visstingrākajā veidā nosoda Irānas policijas un drošības spēku neierobežoto un nesamērīgo spēka pielietošanu pret miermīlīgo protestu kustību, kā rezultātā simtiem nevainīgu cilvēku ir gājuši bojā un simtiem cilvēku ir ievainoti; pauž sašutumu par simtiem miermīlīgo protestētāju nogalināšanu Irānā;
 4. pauž sašutumu par *Mohsen Shekari*, *Majidreza Rahnavard*, *Mohammad Mehdi Karami* un *Seyed Mohammad Hosseini* notiesāšanu un nāvēssoda izpildi par viņu dalību protestos; nosoda protestētāju apcietināšanu, aizturēšanu, spīdzināšanu un notiesāšanu pēc klaji netaisnām tiesas prāvām, kas neatbilst minimālajiem starptautiskajiem standartiem, kuri Irānai ir saistoši;
 5. aicina Irānas varas iestādes nekavējoties atcelt nesenos nāvēssodus, kas jau ir piespriesti saistībā ar notiekošajiem protestiem, un nodrošināt pienācīgu procesu visiem aizturētajiem; prasa Irānas varas iestādēm nodrošināt, ka pret personām, kuras jebkādā veidā ir aizturētas vai ieslodzītas, netiek vērstas nekāda veida sliktas izturēšanas;
 6. atkārtoti pauž ES stingro un principiālo nostāju pret nāvēssoda piemērošanu jebkurā

laikā un jebkādos apstākļos;

7. mudina Irānas valdību nekavējoties izbeigt vardarbīgo vēršanos pret protestiem un sākt neatkarīgu izmeklēšanu par protestētāju nogalināšanu; atgādina, ka miermīlīgas pulcēšanās iespēja ir paredzēta *ICCPR* 21. pantā un ka Irāna ir *ICCPR* līgumslēdzēja puse;
8. prasa Irānas varas iestādēm nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visas personas, kas ir ieslodzītas tikai tāpēc, ka saistībā ar protestiem ir miermīlīgi izmantojušas savas tiesības uz vārda, bīdrosānās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību, un atcelt visas pret šīm personām izvirzītās apsūdzības; pauž nopietnas bažas par to, ka ir arestēti vairāk nekā 80 mediju darbinieki, tai skaitā žurnāliste *Niloofar Hamedi*, kura pirmā ziņoja par *Jina Mahsa Amini* aizturēšanu un hospitalizāciju, un aicina Irānas varas iestādes viņus nekavējoties atbrīvot;
9. nosoda Irānas iestāžu veiktos interneta darbības traucējumus un pārtraukumus un mudina Irānas valdību nekavējoties atjaunot pilnīgu piekļuvi internetam un sakariem visā valstī un atcelt jebkādus traucējumus, bloķēšanu vai ierobežojumus Irānas iedzīvotāju iespējām brīvi un droši sazināties un piekļūt informācijai; uzsver, ka interneta piekļuves ierobežošana un ziņapmaiņas pakalpojumu pārtraukšana pārkāpj un nopietni ierobežo iedzīvotāju tiesības uz vārda un pulcēšanās brīvību, kas nostiprinātas *ICCPR*, kura līgumslēdzēja puse ir Irāna;
10. nosoda to, ka Irānas valdība sistemātiski diskriminē sievietes, izmantojot tiesību aktus un noteikumus, kas būtiski ierobežo viņu brīvību, dzīvi un iztikas līdzekļus; ir īpaši nobažījies par degradējošo obligātas galvassegas valkāšanas likumu un tā vardarbīgu piemērošanu; uzskata, ka sievietēm ir tiesības patstāvīgi lemt par savu apģērbu; mudina Irānas valdību izmantot valsts mēroga protestus kā iespēju atcelt tiesību aktus, kas nosaka sievietēm un meitenēm pienākumu nēsāt galvassegu, un likvidēt “tikumības policiju”, kas īsteno šos ļaunprātīgos un diskriminējošos tiesību aktus;
11. mudina Irānas valdību nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus cilvēktiesību aizstāvjus, kuri ir ieslodzīti par to, ka miermīlīgi izmantojuši savas tiesības uz vārda un ticības brīvību; aicina Irānas valdību beigt vajāt visus cilvēktiesību aizstāvjus Irānā un visos gadījumos garantēt, ka viņi spēj īstenot savas likumīgās darbības cilvēktiesību jomā, nebaidoties no represijām un jebkādiem ierobežojumiem, tostarp tiesiskas vajāšanas; aicina Irānas valdību izturēties pret ieslodzītajiem cieņpilni, jo viņiem kā ikvienam cilvēkam piemīt cieņa un vērtība;
12. atzinīgi vērtē ANO Cilvēktiesību padomes lēmumu izveidot neatkarīgu faktu vākšanas misiju attiecībā uz Irānas Islāma Republiku; aicina Irānas vadību ļaut misijas ekspertiem un darbiniekiem ieceļot valstī un vākt pierādījumus bez valdības iejaukšanās;
13. aicina Irānas iestādes attiecināt pastāvīgo apmeklēšanas uzaicinājumu uz visām ANO Cilvēktiesību padomes īpašajām procedūrām un proaktīvi sadarboties; mudina pievērst īpašu uzmanību tam, lai šajā valstī drīkstētu ieceļot ANO īpašais referents par cilvēktiesību stāvokli Irānas Islāma Republikā;
14. prasa augstajam pārstāvim *Josep Borrell* un visiem augsta ranga ES un dalībvalstu pārstāvjiem publiski un privāti pieprasīt nekavējoties izbeigt protestētāju sodīšanu ar

nāvi, pārtraukt protestētāju vardarbīgo apspiešanu un bez nosacījumiem atbrīvot visus tos, kas arestēti par tiesību uz vārda, biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību īstenošanu; mudina ES un tās dalībvalstis vērsties pie ANO un Irānas kaimiņvalstīm, mudinot tās pievienoties diplomātiskajiem un politiskajiem spēkiem, lai izdarītu spiedienu uz Irānu un nepieļautu turpmāku nāvēssodu izpildi;

15. atzinīgi vērtē Padomes lēmumu noteikt ierobežojošus pasākumus 60 Irānas personām un vienībām, kuras uzskata par atbildīgām par *Jina Mahsa Amini* nāvi un miermīlīgo protestētāju vardarbīgo apspiešanu; aicina Eiropadomi paplašināt mērķtiecīgos pasākumus pret visām Irānas valdības augstākajām amatpersonām un drošības dienestiem, kas saistīti ar miermīlīgo protestētāju vardarbīgu apspiešanu, arestiem un nāvēssodu izpildi, sākot ar Irānas prezidentu *Ibrahim Raisi*, kā arī Irānas parlamenta priekšsēdētāju *Mohammed Bagher Ghalibaf*; aicina Eiropadomi ES ierobežojošo pasākumu sarakstā iekļaut visus Irānas parlamenta deputātus, kuri atbalstīja aicinājumu uz “izlēmīgu rīcību” pret protestētājiem;
16. aicina Komisijas priekšsēdētājas vietnieku / Savienības augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos un Eiropadomi klasificēt *IRGC* kā teroristu organizāciju, vienlaikus nodrošinot, ka šā pasākuma negatīvā ietekme uz ES humāno un attīstības palīdzību un Irānas iesauktajām personām valstī un ārpus tās un citas sekas nepārsniedz šādas klasificēšanas sniegtās politiskās un drošības priekšrocības;
17. aicina EĀDD, Komisiju un dalībvalstis palielināt atbalstu tiem protestētājiem Irānā, kuriem ir jāpamet šī valsts, tostarp nodrošinot ātru piekļuvi vīzām un patvērumam, kā arī ārkārtas dotācijas no Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta “Eiropa pasaulē” un Eiropas Demokrātijas fonda; aicina EĀDD sazināties ar Irānas tuvākajām kaimiņvalstīm, lai nodrošinātu, ka robežšķērsošanas vietas joprojām ir atvērtas aktīvistiem, kas bēg no Irānas, un nodrošināt, ka šīs personas var droši pieprasīt patvērumu Eiropā, atrodoties šajās valstīs;
18. aicina ES un tās dalībvalstis ieviest konkrētus pasākumus Irānas diasporas aizsardzībai ES, tostarp veicinot atvērtu telpu debatēm un atšķirīgiem viedokļiem;
19. aicina EĀDD un dalībvalstis rast iespējas tehniskā un spēju veidošanas atbalsta sniegšanai tiem, kuri palīdz Irānas pilsoniskajai sabiedrībai, vienlaikus nodrošinot, ka par šīm darbībām atbild paši Irānas iedzīvotāji;
20. aicina Komisiju apsvērt iespēju, stingri ievērojot nepieciešamības un proporcionalitātes principus, atļaut ES bāzētiem sakaru pakalpojumu sniedzējiem piedāvāt Irānas iedzīvotājiem rīkus, tostarp videokonferenču iespēju, e-mācību platformas, tīmekļa kartes un mākoņpakalpojumus, lai nodrošinātu, ka viņiem ir piekļuve tiešsaistes rīkiem un platformām, kas tiem vajadzīgas cilvēktiesību īstenošanai;
21. aicina Komisiju, EĀDD un dalībvalstis sadarboties ar ANO un darīt pieejamus visus līdzekļus, lai atbalstītu neatkarīgās faktu vākšanas misijas Irānā sagatavošanu un apmeklējumu; aicina augsto pārstāvi *Josep Borrell* mudināt Irānas varas iestādes atļaut ANO neatkarīgās faktu vākšanas misijas iebraukšanu Irānā;
22. aicina EĀDD un dalībvalstis turpināt saukt Irānas režīmu pie atbildības par savas valsts iedzīvotāju nogalināšanu un smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem;

23. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Islāma konsultatīvajai asamblejai, Irānas Islāma Republikas valdībai un Irānas Islāma Republikas augstākā vadītāja birojam.